

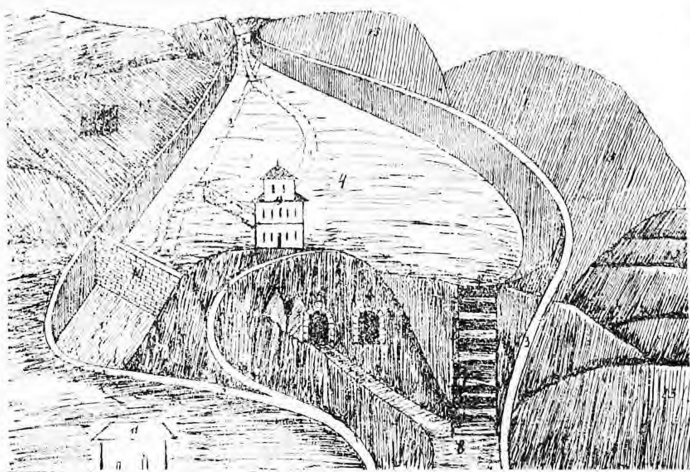
Vodní přehrada u Val. Meziříčí.

Čtenářům svým podávám náčrtek vodní přehrady, o níž teď častěji čtou. Tak má prý dojít na přehradu v okolí Prostějova. Doufáme tedy, že mnohý o věc blíže se bude zajímat, a že zvláště turista mnohý neopomene si tuto zajímavou stavbu prohlédnouti.

Takovéto vodní přehrady mohou se stavěti jen v krajině kopcovité, kde příroda sama postavila pevné hráze ze 3 stran; lidský důmysl a hlavně peníze zřídí čtvrtou a hlavní penize je hotova. Mají přehrady takové důležitý úkol: zachycuje se jimi voda bystřin, jež s velkou prudkostí ženou se do řeky jiné, větší a zde

kem. Také možno od přehrady proti potoku jíti do Vel. Bystrice (8 km) a z Bystrice do Rožnova k vlaku nebo na Radhošť. Partii tuto: Meziříčí, přehrada, Vel. Bystrice, Rožnov a zpět možno pohodlně vykonati v 1 dnu, kdo přijede do Meziříčí o 6. hod. ráno.

A nyní tedy jsme u přehrady. Rozhlédneme-li se kolem sebe, vidíme tu skutečnou, přirozenou ohradu údolíčka úzkého, ale dlouhého, ze tří stran. Nejlepší rozhled jest s vyvýšeniny u villy. Tu vidíme ještě před sebou ploužici se potok (1), který v kotlině teče obloukem. On i nepravidelná cesta ve spleti kolejí a vozíků solva zřetelná (2), jsou tedy na dně budoucí nádržky. Po

způsobují velké škody. Zvláště holé nyní valašské stráně dodávají při lijáku ve čtvrt hodině velké spousty vody, která více v otevřeném údolí škodí nadělní, než v úzké kotlině horské.

Neslouží tedy taková přehrada jenom místu, kde je zřízena, ale celým dalším krajím níže položeným při velkých řekách.

Jestliže však jinou velkou důležitost přehrady takové mají: že se jimi mohou v nižších polích pozemek (louky) v čas sucha zavodňovati — což u nás dosud skoro ani neznáme a snad i podniky průmyslové zříditi při vodě stále. Hlavně mají přehrady býti vodními komorami budoucích (?) kanálů.

Proč klademe otazník ke slovu budoucích, sezná laskavý čtenář z dalšího.

Horský potok Bystrýčka, pramenící na jednom pásmu Karpat vsetinských jest 20 km dlouhá a prorvala si cestu úzkou roklí, na jejímž dně a více na její stranách rozstříknuty jsou chaty osad Velká Bystrice, Malá Bystrice a Bystrýčka. Kde která z těchto osad začíná, je těžko uhadnout, poněvadž chaloupky netvoří pravidelnou ulici či naves, nýbrž vlekou se kolko-lem potoku, jedna blíž, druhá dál. A některé paseky tam kde- si v lese se ztratí, jiné zvedají na kopečkách se zhrívají.

Však, což budou nutiti péro k slabému jen popisu; kdo viděl chceš valašský ten ráj, přijď sám a viz, jak vypadá v létě; v zimě Ti k takové cestě neradím.

Kdo tedy na tu cestu se dáš a přibereš k tomu Radhošť — či naopak jedeš-li na Radhošť, přiber také ke své tuře vodní přehradu na Bystrýčku — jeď vlakem do Rožnova (druhá to stanice na trati od Val. Meziříčí ke Vsetínu). Z nádrží půst se směle kolem úzkokolejné dráhy (nebo po ní) a za hodinku pěkný pavilonek Ti sdělí, že jsi na místě.

Náčrtnutí mapy udává cestu docela zorně.

Osud po prohlídce a odpočinku (v bývalém mlyně pod přehradou u „Pustá“ dostaneme i posilnění jakéhokoli) můžeme buď zpět k vlaku do Rožnova anebo pokračujeme se přes pásmo k Malé Lhotě, odkud je překrásný rozhled a odtud na nádrží do Zásavé a osud buď k Rožnovu a na Radhošť, nebo zpět do Krásna vla-

obou stranách kotliny na úbočí, která ještě upravena nejsou, půjdou pěkně upravené silnice (3); pravá jest již do jisté délky hotova. Obě silnice spojí se pod i nad nádržíkou.

S obou bude kdysi rozkošný přehled po hladině vodní, nejpěknější však od villy (9). Před i za nádržíkou hodně daleko potkáváme osmahlé dělníky, ponejvíce Italy; přivážejí materiál, vrtají po úbočích, nebo jsou při slavně. Několik je jich též v dílnách zřízených na úbočí pod vilou; tam také v dřevěném baráku jsou kanceláře. Zde vyžadáme si dovolení, chceme-li vše z blízka prohlédnouti — jinak ho nepotřebujeme; pozor však na vozíky! Průvoděho nám netřeba. Tento stručný nástin nám stačí.

Než vystoupíme k ville silnicí (3), která ještě upravena není, všimneme si obou vyzdýchých děl (5, 6). Jsou to tunely, jimiž odcházeti má spodní voda z nádrží v čas potřeby. Otevření tunelu řízeno bude nahore ve ville. Používatí se bude však jen jednoho (5); pravý, rezervní, bude z části zasypan cementem.

Od villy půjdeme v pravo k nejnižšímu úbočí; v tomto místě (7) zřízeny budou kaskády, po nichž řiti se bude přebytečná, vrchní voda z nádrží. Voda tato i z tunelu spojí se v zirkó (8) a odtud regulovaným potokem povede se do Bečvy. Od kaskád sestoupíme po příkrém, ale krátkém úbočí dolů na dno (4), které ovšem ještě upraveno není; bude vybráno a urovňováno.

Objeví se nám tu opět oba tunely (ještě nehotové) ve stráni, obklopené kvadraty. Nad levým (6) spatříme jakousi kóvu; tou se nasype do tunelu cement na zatímní uzavření. Stráž pod vilou v pravo od tunelů začala se povážlivě sesouvat; jest naryhlo opravována, protože zdi villy popraskaly a tato musela být vyklizena.

Propletme se směsí vozíků a dělníků — dávse pozor, aby nám nebylo uštědřeno náhodou sprchy, jízto každý kámen k zabetonování určený důkladně omylou. Vodu vedou vodovodem z nádrží na úbočí (14). Otočením kohoutku získáme vody na občerstvení.

A tak dostaneme se k hlavní stavbě t. j. ku zdi (10), která jest vlastní přehradou. Zeď zapuštěna bude do dvou skalnatých kopečků naproti sobě; přivě stavi základy její, tak že můžeme posouditi mohutnost tohoto pilíře, který hodně škody by kdys natropil, kdyby někde povolil. Zeď bude asi 170 m. dlouhá, do le 35 m., nahore 6 m. široká a as 35 m. vysoká. Každý kvádr žuly je pečlivě zasažen, tak že kolos tento bude snad tak silný jako přirozené úbočí. Nikdo tedy nebude nepatrně přičně, betonové zidky (15), na dně nádrží postavené považovati za přehrazení zeď. Zidky tyto naháněti mají vodu při stavbě zdi hlavní a později zmírňovati tlak vody.

Tim bychom končili popis zhruba. Za 2 roky odedneska uvidíte již mnohem více, snad bude již nádržka z části i vodou naplněna, i její okolí změněno, ale hotová nebude. Pak si můžete vzpomenout na dnešní svoji návštěvu, která Vás obeznámí s postupem této práce.

Kolik asi vody pojme nádržka, podá nám — ovšem daleko nepřesný výpočet. Uvážíme-li, že voda může býti nadržena v údolí nahoru do délky 4 km., výšku (ale vezmeme jen 3 km.) jehlanu vezmeme jen 32 m. a šířku jen 500 m. (2) dospějeme ke kubickému obsahu kol 15 milionů metrů krychlových, což by znamenalo na 150 milionů hl. vody.

A co to zase je, jaké množství, povím Vám tentu neurčitě ovšem rozpočet: Jeden člověk by ji nosil v putýnkách; do dvou by nabral 25 l. vody, za hodinu by odhl 15krát a pracoval den co den 10 hodin; vypráznil by jednu náplň za 1100 let! —

Však také jiné miliony, povážlivější můžeme sem přidati. Hádalo se nedávno, že rozpočet bude 7 milionů, později 9; postali-li však 2krát 7 či 9 milionů na jednu toliko přehradu, je ještě dnes sporno. Krásná věc i účelná, ale trochu drahá. Ať někdo z číslce této výpočte, jakého kapitálu třeba na průplav dunajsko-oderský . . . . .!

F. Mandák.

Nová spekulace s pšenicí v Americe.

Obilní trhy americké byly opět tyto dny jevištěm horečného pohnutí. Velko- spekulanti Patten, jenž v dubnu a květnu provedl s pšenici tak závažné spekulace a la hausse (na stoupání), zosnoval, jak se zdá, něco podobného v termínu červencovém.

Patten od prosince 1908 jak v Chicagu tak i v Nov. Yorku nakoupil na květnové a červnové dodání na termínovém trhu značné množství pšenice. Když termín se blížil, bylo prodáváním příliš obilniny povinností dodávky dostati, poněvadž zásohy obilí následkem silného vývozu do Evropy byly hodně vyčerpány. Poněvadž zvláště skupina novorožská s velikými oběti pokoušela se pšenici k dopravě zakoupiti, došlo s Pattenem a jeho agenty k jakémusi dohodnutí.

Velký počet uzavřených dodávek byl za vysoké ceny stornován (vrácen z účtu na účet) a jediné docela malá část závků byla proti doplatku na červnový termín prodloužena. Pattenova spekulace tedy skončila plným zdarem. Vykládá se o zisku 4–5 milionů dolarů, které Patten shrábl.

Timto svým jednáním ukázal Patten i svou chytrost, jelikož situaci příliš napíjal, a provedl kompenzace aniž by trval na splnění závků dodatečně. Tyto byly by měly pro protivné strany značnou škodu v zápětí, leč na druhé straně by vedly k tomu, že by ze všech stran do Nového Yorku a Chicaga byla dopravována pšenice, aby Patten byl přinucen ji přijati. Bylo známo, že následkem prolongace jednotlivých závků měl Patten posici a la hausse na července, což však nebylo příliš vysoko cenno.

Poněvadž však polovice měsíce července minula, musí ti, kteří ze závků mají Pattenovi dodávku učiniti, závkový své splniti. Nyní však v posledním týdnu bylo značné množství zboží prodáno do Evropy a americkému zbytku tak ubráno. K tomu ještě přistoupilo, že živelními pohromami byla doprava nového zboží zdržena. Také pronika zpráva, že Patten ve vši tichosti skoupil velké zásohy pšenice na červencovou dodávku. To mělo za následek, že protivné strany ze strachu se kryly nákupem. Pšenice na července stoupla o 7 centů (K 1.30) na 1 m. e. Patten však i mimo trhy nakoupil prý 5 mil. bušlů pšenice k pohotovému dopravě.

Stojí tedy americké trhy opět pod vlivem velkého spekulativního zásahnutí, jehož následky nedají se dnes ještě přehlednouti. Silný vzrůst přinese se, by i v zmenšené míře na pozdější dobu, ať jsou zde příznivější zprávy z Argentiny. Evropské trhy učití následky takovéhoto zásahnutí ve vysoké obilní ceny, kteréžto přivede ještě umělé stoupání, zvláště těžce.

Pattenovy spekulace však se dle všeho nepřenášou na období zářijové. Neboť v té době přijde z amerických farem, a zvláště při vysokých cenách nynějších, tak ohromné množství obilí, že nelze při tom pomýšleti na podobné záležitosti a ani veliké prostředky Pattenovy by k tomu nestačily.

Pattenova spekulace zůstane dle toho omezena na termín červencový; leč i to jest pro evropské trhy, které reflektují na pohotovost dodávky, nanejvýš nepřiznivě.

V Rakousko-Uhersku bude vliv příznivějšího počasí úplně zrušen pevnými americkými cenami. Poněvadž však docházejí zprávy, kde žně započaly, že neukazují se nikde příliš živelní škody, klesly čverjší ceny pšenice po předechozím stoupnutí zpět. Z Berlína dochází zpráva, že čverjší hausse na červencové pšenici v Chicagu jest opět úplně pod vedením spekulanta Patten. Čverjší zisk Pattenův pačil se na 1 mil. dolarů. Jeho uzavěrky obnášejí na 5 mil. bušlů.

Dojmy z hospodářských výstav dobytčích.

Liči Ed. Reich, učitel hosp. školy, Kl. Hradisko. II.

Výstava v Prostějově byla rovněž výstavou celého okresu. Taková nebyla zde pořádná již skoro celé desítky let, proto okresní spolek hospodářský vykonal tím čin velmi záslužný, že výstavu letos uspořádal. Jako výstavní místo zvolil pozemek akciového pivovaru, před tím osety směskou. Následkem destivých dnů byla země tak rozmoklá, že zvířata bořila se hluboce do půdy a návštěvníci brodili se rovněž blatem. Misto tedy méně vhodné — bylo by snad lepší uspořádati přístě — neboť bylo slibováno — že i na Prostějovsku budou výstavy pořádné nyní častější — výstavu raději v dlážděném dvoře rolnického pivovaru. I na okolí, v němž výstava se koná, velice záleží. Příkazské široké návisi, s rovnou válehou silnicí, vroubené stromovím, činí malebné okolí, nádvůrí zámecké na Hradisku lučina a alej před zámkem jest rovněž příhodnější, nežli bylo ono místo v Prostějově.

Návštěvníků z celého okresu, jakož i odjinud, jako vůbec na všech výstavách moravských, bylo velice množství. Pokrok od pořádání výstav poslední i v tomto okresu je velmi značný, což bylo všeobecně konstatováno, a zvláště vysloveno známým odborníkem prof. B. Macalíkem z Přerova a v proslovu před rozdělováním cen, poslancem za okres prostějovský, předsedícím mor. zem. výboru p. J. Vaco u. Ale rovněž oběslani výstavy na celý okres bylo slabě: 16 býků, 41 jalovic, 35 krav a jen několik kusů dobytka vepřového, koz, drábeže a králíků! Proto výstava příkazská svým oběsláním daleko předčila obě výstavy okresní, jak omlouckou, tak i prostějovskou, neboť bylo zde vystaveno býků 44, jalovic 42, krav 12, vepřového dobytka 31 kusů a 6 koleček drábeže. Anebo jiná, rovněž místní výstava dobytka v Miloticích n./B. (pořádaná dne 6. července) byla oběslána 29 býky, 83 jalovci a 112 kravami! Tady je nutno zjednat nápravu, a záleží to především na chovatelích samých — totiž, co řekl jsem o Hradisku, mohu jen radit rolnictvu na Prostějovsku. Okresu prostějovskému se házi nutná chovatelská organizace! Tu jest na nejvyšší potřebě zřízení okresního dobytčářského družstva s hustou sítí družstev místních. Jest vůbec s podivem, že Prostějovsko, které přece náleží mezi přední okresy hanácké, dosud nevybudovalo si okr. družstvo dobytčářské, když skoro všechny okolní okresy takové družstva mají, jež všude výborně se osvědčují, čehož důkazem jest i to, že nyní již 35 okresů na Moravě má okr. dobytčářská družstva zavedena. Založilo-li si Prostějovsko okresní spolek pro chov koní, je nezbytné nutno, aby co nejdříve založilo okresní družstvo pro zvelebení chovu dobytka hovězího a bravu vepřového.

Ačkoli na výstavě prostějovské nebyl účinek spatřného roku loňského tak patrný jako jinde, to přece jen byl dosti znatelný. A tu pokládám za nutné, upozorniti hospodáře na racionální krmení a slani, jak mají si počínati i za takových okolností, jako bylo letos, a upozorniti je rovněž na z. v. výpomoc umělou. Jest dávno známou skutečností, a často bylo to již rolnictvu našemu vytýkáno, že dobytek a hlavně v zimě krmí neumi. Krmné dávky zimní obsahují příliš mnoho krmiv objemných, bezduškatých, látek duškatých, lithnitých, byvých nedostatek. Proto i za normálních let po zimním krmení vypadá dobytek špatně. Aby se tak nestalo, doporučuje se rozumné přikupování krmiv jedných, bohatých lithnivitami, jako jsou různé záboje, sladový květ, různé moučky krmné, odpadky hosp. průmyslu, otruby, šroty a j., také je dobrá